

Impordikontrolli süsteemi rakendamine lennutranspordil

Käesolev juhise reguleerib turvalisuse ja julgeolekuandmete esitamist lennutranspordi saabumisel kolmandast riigist ning 2. tasandi lihtsustatud transiidiprotseduuri lõpetamist transpordivahendi saabumisel ühenduse liikmesriigist. Juhise koostamisel on arvestatud asjaoluga, et kõik teisest Euroopa Liidu liikmesriigist Eestisse saabuvad lennuliinid kasutavad kaupade lennutranspordil 2. tasandi lihtsustatud transiidiprotseduuri. Andmete esitamise kord ICS-i (andmete hulk, tähtajad jne.) on käsitletud ICS-i ja IMF-i kasutamise juhendiga.

Lennutranspordiga saabunud kaupade vormistus sisenemisel on reguleeritud järgmiste õigusaktidega:

1. Komisjoni määrus (EMÜ) nr 2454/93, 2. juuli 1993, millega kehtestatakse rakendussätted nõukogu määrusele (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik (edaspidi TSRS);
2. Rahandusministri 05.06.2009 määrus nr 38 "Täiendavad juhised kauba sisenemise ja väljumisformaalsuste teostamiseks"

1. Kaupade saabumine kolmandast riigist

Kaupade saabumisel kolmandast riigist tuleb TSRS art 183 kohaselt Eestis esitada sisenemise ülddeklaratsioon (ENS) kõikide transpordivahendi pardal olevate kaupade kohta. ENS tuleb esitada enne transpordivahendi saabumist elektroonselt andmetöötlussüsteemi ICS TSRS art 184a nimetatud tähtaegadel. Transpordivahendi saabumisel tuleb tollile vastavalt TSRS art 184g esitada saabumisteade, millel viidatakse kõikidele pardal olevatele ENS-dele. Kui transpordivahendi pardal on kaupu, millede kohta ENS-i esitamine ei ole kohustuslik, esitatakse nende kohta kaupade loend, mille andmed märgitakse samuti saabumisteatele. Loa kaupade mahalaadimiseks transpordivahendilt annab toll saabumisteatele.

Üleminekuperioodil (ICS-i "pehme rakendamise" perioodil, mille kestus ei saa ületada 6. kuud alates 01.01.2011) aktsepteerib toll julgeoleku ja turvalisusega seotud andmete esitamist TSRS art 183 alusel äridokumendil so. lastimanifestil. Manifest tuleb eelnevalt kokkulepitud viisil ning ajal riskianalüüsiga tegelevale tolliametnikule edastada. Tagamaks korrektset arvestust saabunud kaupade ja järelevalvet järgneva tollikäitlusviisi rakendamise üle, esitatakse (võimalusel elektroonselt, allkirjastatud digitaalallkirjaga «Digitaalallkirja seaduses» sätestatud korras) kaupade saabumisel (kui saabumine toimub öösel, siis esitatakse järgmisel hommikul) Lennujaama teeninduskohta lasti manifesti, kus kajastuvad kõik saabunud kaubad. Esitatud lasti manifestiga koos tuleb esitada tollijärelevalve alla kuuluvate kaupade kohta koondlennuveonimekiri (edaspidi MAWB) ja olemasolul lennuveokirjad (edaspidi HAWB). Manifestile märgitakse järgmise tollikäitlusviisi või ajutise ladustamise andmed.

2. Kaupade saabumine Euroopa Liidu liikmesriigist

Kui lennuettevõtjal on vastavalt TSRS artiklitele 445 luba kasutada 2.tasandi lihtsustatud transiidiprotseduuri, tuleb hiljemalt ühe tunni jooksul pärast transpordivahendi saabumist ICSis esitada Kauba manifest kaupade kohta, mis maha laadidakse. Elektroonne manifest esitatakse RM määruse nr 38 alusel. Juhul, kui laeva või lennuki pardal asub kaup, mis jäi sama transpordivahendi pardale peale esimest sisenemist ELi (freight remain on a board), siis tuleb Kauba manifestile sisestada tolliasutuse kood, kus toimus transpordivahendi esimene sisenemine EL-i ja seal esitatud ENS-i viitenumber. Hiljemalt ühe tunni jooksul pärast transpordivahendi saabumist esitatakse andmetöötlussüsteemis IMF kaupade esitamise teade, millel on viited esitatud manifestidele.

Üleminekuperioodil aktsepteerib toll elektroonse manifesti asendamist paberkandjal (sh e-postiga) lastimanifestiga. Lastimanifest tuleb eelnevalt kokkulepitud viisil ning ajal riskianalüüsiga tegelevale tolliametnikule edastada.

Tolliga kokkuleppel lubatud ka elektroonse manifesti esitamine ainult ühendusevälise tollistaatusega kaupade kohta. Ettevõtja peab sellest eelnevalt informeerima Lennujaama TK-d ning teabeosakonda, kellele täna esitatakse e-postiga manifeste.

Tagamaks korrektset arvestust saabunud kaupade ja järelevalvet järgneva tollikäitlusviisi rakendamise üle, esitatakse (võimalusel elektroonselt, allkirjastatud digitaalallkirjaga «Digitaalallkirja seaduses» sätestatud korras) kaupade saabumisel (kui saabumine toimub öösel, siis esitatakse järgmisel hommikul) Lennujaama teeninduskohale lasti manifesti, kus kajastuvad kõik mahalaaditud kaubad (va juhul, kui osa manifestist ühendusevälise tollistaatusega kaupade kohta on esitatud juba andmetöötlussüsteemi). Esitatud lasti manifestiga koos tuleb esitada tollijärelevalve alla kuuluvate kaupade kohta koondlennuveonimekiri (edaspidi MAWB) ja olemasolul lennuveokirjad (edaspidi HAWB).

Tagamaks järelevalvet järgneva tollikäitlusviisi või ajutise ladustamise rakendamise üle, tuleb lasti manifestile või selle väljavõttele (osa manifestist ühendusevälise tollistaatusega kaupade kohta mis on esitatud andmetöötlussüsteemi) vastavate kaubapositionide kõrvale märkida ladustamisteadete tolli viitenumbrid või järgneva tollikäitlusviisi rakendamise andmed. Kui märged tolliprotseduurile suunamise või ajutisele ladustamisele suunamise kohta on teinud lasti manifesti esitav isik, kontrollib tolliametnik andmete õigsust, veendub, et kaupa ei ole suunatud tollikontrolli ning seejärel kinnitab andmed kuupäeva, allkirja ja isikliku pitsoriga.

Kui lasti manifest on esitatud väljavõtetena, kontrollib toll, et kõik tollijärelevalve alla kuuluvad kaubad oleks suunatud järgmisele toimingule.

3. Järgmise toimingu määramine

Kõik lennutranspordiga saabunud ühendusevälised kaubad paigutatakse ajutisele ladustamisele või rakendatakse nendele koheselt järgnevat tollikäitlusviisi (nt transiidiprotseduuri rakendamine või suuline deklareerimine vabasse ringlusse) või jätkatakse eelnevalt rakendatud tolliprotseduuri.

Ajutise ladustamise rakendamiseks genereerib terminalipidaja saabumisel automaatselt andmetöötlussüsteemi esitatud ENS-dest, loenditest või manifestidest ladustamisteed. Loa kauba paigutamiseks tolliterminali annab süsteem TERM2 automaatselt. Erisusena on lubatud ladustamisteval märkida kaupade ladustajaks terminalipidaja.

Kui kõiki kaupu ajutisele ladustamisele ei suunata, vaid deklareeritakse koheselt järgmisele tolliprotseduurile, tuleb ENSi/manifesti viitenumber kauba positsiooni täpsusega märkida järgmisele tollikäitlusviisile suunamise deklaratsioonil eelnevaks dokumendiks. Kui järgmine toiming ei ole elektroonne (nt suuline deklareerimine, ühenduse tollistaatusega kaup), märgib järgmise toimingu andmed ICS-i tolliametnik.

Üleminekuperioodil, kui ENS-e või manifeste ei esitata elektroonselt, peab terminalipidaja süsteemi TERM2 sisestama manuaalselt ladustamistee hiljemalt lasti manifesti tollile esitamise hetkeks, mis jäävad pärast esitamist olekusse “Laadimisloa ootel”.

Käsitsi sisestataval ladustamisteval märgitavaks ülddeklaratsiooniks on alati lasti manifest ja olemasolul koondlennuveo nimekiri. (liik 785 - Lastimanifest õhutranspordil ja liik 741 - koondlennuveo nimekiri).

Kui kõiki lasti manifestile märgitud tollijärelevalve alla kuuluvaid kaupu ei vormistata ühe ladustamisteelega, koostatakse ladustamisteed HAWB põhiselt. Sel juhul märgitakse ladustamisteele lasti manifest (liik 785 – Lastimanifest õhutranspordil), MAWB (liik 741 – koondlennuveo nimekiri) ning konkreetsed HAWB-d (liik 740 – Lennuveokiri). Lennuveokirjade numbrid on lubatud kanda ladustamistee lahtrisse “Kauba kirjeldus”.

Ladustamistee täitmisel on lennujaama tolliterminali pidajatel lubatud järgmised erinevused:

1. Kauba ladustajaks on lubatud märkida tolliterminali pidaja;
2. Lahtrisse kauba kirjeldus on lubatud märkida nt Kullersaadetised, Lennutranspordiga saabunud kaup.

Tolliametnik annab ladustamisteele TERM-is laadimisloa, kui sellega ei ole seotud tööülesandeid ning kõik ühte terminali paigutatavad kaubad on ladustamisteedetega kaetud.

Tollijärelevalve ülddeklaratsiooni alusel lõppeb, kui kõik lasti manifestile märgitud kaubad on suunatud ajutisele ladustamisele või järgmisele tollikäitlusviisile.